Reģ.nr. 40900014101
Kantora iela 97, Mārupes novads, LV-2167
Tālrunis: 67934372, 67934375
E-pasts: marupes.gimnazija@marupe.lv

Mārupes Valsts ģimnāzijas

Karjeras izglītības programma

2026.-2027.mācību gadam

Sagatavoja: Ilze Rūtenberga
Mārupes Valsts ģimnāzijas pedagoģe-karjeras konsultante

Apstiprināja: Andžela Sokolova
Mārupes Valsts ģimnāzijas direktore
Mārupe, 31.08.2026.

SATURS

1. INFORMĀCIJA PAR MĀRUPES VALSTS ĢIMNĀZIJU ……3
2. KARJERAS VEIDOŠANAS ASPEKTI ……5
3. KARJERAS VADĪBAS PRASMES ……..7
4. NORMATĪVAIS REGULĒJUMS KARJERAS ATTĪSTĪBAS ATBALSTA ĪSTENOŠANAI IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒS ……..9
   4.1. Izglītības likumā ietvertie nosacījumi …… 10
   4.2. Noteikumos par mācību priekšmetu standartiem ietvertie nosacījumi …… 10
5. KARJERAS IZGLĪTĪBAS MĒRĶIS UN UZDEVUMI ……..11
6. KARJERAS ATTISTĪBAS ATBALSTA ĪSTENOŠANAS INOVATĪVAIS ASPEKTS ……..13
7. KARJERAS ATTĪSTĪBAS ATBALSTA REALIZĒŠANĀ IESAISTĪTO PUŠU KOMPETENCE ……..14
8. KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS SASTĀVDAĻAS ……17
9. KARJERAS IZGLĪTĪBAS SATURS ……..18
10. KARJERAS IZGLĪTĪBAS SASNIEGTO REZULTĀTU VĒRTĒŠANA ……..20
11. KARJERAS IZGLĪTĪBĀ IZMANTOJAMĀS METODES ……..23
12. KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAS PLĀNS ……..27
13. LITERATŪRA ……..33

1. INFORMĀCIJA PAR MĀRUPES VALSTS ĢIMNĀZIJU

Mārupes Valsts ģimnāzijā 2026./2027.mācību gadā mācās 1576 skolēni (54 klašu komplekti) un strādā 128 pedagogi, tiek realizētas šādas izglītības programmas:

Pamatizglītības posmā

21011111 Pamatizglītības 1.posma (1.-6.klase) programma
23013111 Pamatizglītības 2.posma (7.-9.klase) matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziena programma
21012111 Pamatizglītības humanitārā un sociālā virziena programma

Vidējās izglītības posmā

31011011 Vispārējās vidējās izglītības vispārizglītojošā virziena programma
31013011 Vispārējās vidējās izglītības matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziena programma
31014011 Vispārējās vidējās izglītības profesionāli orientēta virziena programma

Interešu izglītība Mārupes Valsts ģimnāzijā:

- 2.- 4. klašu meiteņu koris "Mārpuķītes",
- 5.-8. klašu vokālais ansamblis "Triole",
- vokālais ansamblis „Mozaīka",
- 4.- 9. klašu meiteņu koris "Melodia",
- jauktais koris "Kameus",
- zēnu koris "Zīriņš",
- 1.klašu koris,
- veselības pētnieki,
- kustību spēks: sporta spēles un cilvēka ķermeņa darbība,
- tautas deju kolektīvs „Mārdadzīši",
- vizuālās mākslas pulciņš,
- kokapstrādes pulciņš „Āmuriņš",
- rokdarbu pulciņš,
- spāņu valodas pulciņš "¡Hola, amigos!",
- spāņu valodas pulciņš iesācējiem,
- franču valodas pulciņš iesācējiem,
- angļu valodas pulciņš (1.-3.klase),
- teātra mākslas pulciņš (8.-12.klase),
- teātra mākslas pulciņš (2.klase),
- mediju pulciņš,
- Garšas laboratorija,
- Eiropas Parlamenta Vēstnieku skola,
- šahs,
- mūsdienu dejas,
- golfa spēles apmācība,
- 3D apstrādes pulciņš ,,Vorkšops",
- angļu valodas pulciņš.

Vīzija
Mārupes Valsts ģimnāzija ir starptautiski atpazīstama skola - metodiskais centrs, kurš ievieš inovācijas izglītības procesā un rada iespēju visiem iesaistītajiem sasniegt un realizēt savu augstāko potenciālu dinamiskajā vidē.

Misija
Mārupes Valsts ģimnāzija nodrošina kvalitatīvu, vispusīgu un pieejamu izglītību, kas atbalsta katra cilvēka individuālo attīstību.

Vīzija par izglītojamo
Skolēns* pašvadīti mācās, izvēlas piemērotāko mācīšanās stratēģiju un maksimāli izmanto savu potenciālu.

Mērķis
Izveidot sistēmu, kur skolēns*pašvadīti mācās, izmanto atbilstošas stratēģijas un maksimāli izmanto savu potenciālu.
**Sākumskolā – ar skolotāja palīdzību, pamatskolā – konsultējoties ar skolotāju, vidusskolā – patstāvīgi*

Vērtības:

Cieņa
Es cienu un pieņemu sevi un citus. Es cienu ģimeni, skolu un valsti.
Es esmu tolerants pret līdzcilvēkiem neatkarīgi no izskata, materiālā stāvokļa un personības.
Esmu atvērts pozitīvai sadarbībai, pieklājīgs un draudzīgs.
Atbildība
Es esmu atbildīgs skolēns, vecāks, skolotājs un savas valsts pilsonis.
Es organizēju savu darbu, kritiski izvērtēju situācijas un atbildu par sava darba rezultātu.
Esmu atbildīgs par savu rīcību un vārdiem, par savu un citu cilvēku drošību, par savas rīcības sekām.
Piederība
Esmu aktīvs pilsonis, skolotājs, skolēns, vecāks. Ģimenes, skolas un valsts tradīcijas ir mans pilsoniskās un nacionālās identitātes pamats.
Esmu lojāls vārdos un darbos pret savu ģimeni, skolu un valsti.
Ikdienā un svētkos identificēju sevi ar savu skolu un valsti, lietojot to simboliku ar cieņu un lepnumu.
Izaugsme
Es attīstu sevi kā vispusīgu personību - rosinu sevi un citus attīstīties akadēmiskajā, emocionālajā, sociālajā un fiziskajā jomā, lai sagatavotos dzīves dinamiskajai videi un aizvien mainīgās pasaules prasībām.

Pārmaiņu process izglītībā "Līderis manī"®

Mārupes Valsts ģimnāzija kopš 2020. gada septembra īsteno pārmaiņu procesu izglītībā "Līderis manī"®, kura pamatā ir personiskās līderības koncepts un personalizācijas kā pašvadītas mācīšanās procesa pieejas īstenošana izglītībā. Šis koncepts palīdz izglītojamiem aktīvi iesaistīties mācību procesa plānošanā un īstenošanā, to saistot ar savām interesēm, vajadzībām, talantiem un iecerēm.

Līderis ir cilvēks, kurš pats spēj un prot vadīt sevi, savas emocijas un savu dzīvi. Lai skolēns varētu iemācīties izvirzīt, sasniegt un izvērtēt savus mērķus dzīvē, izglītības iestādē ir nepieciešams pedagoģisko pārmaiņu kopums, kura realizēšanā iesaistīti gan skolēni un skolotāji, gan arī vecāki.

Starptautiska kopīgas mācīšanās iniciatīva, kura sākās līdz ar tās dibinātāja Stīvena Koveja visu laiku veiksmīgāko apmācības programmu "7 Ļoti veiksmīgu cilvēku paradumi" un kuru īsteno Franklin Covey, Top20 pasaules kompānija līderības izglītības jomā.

2. KARJERAS VEIDOŠANAS ASPEKTI

Karjera ir cilvēka mērķtiecīga darbība savu kompetenču pilnveidei un izpausmei mūža garumā. Karjeras apzināta veidošana tiek uzsākta jau pamatskolas posmā, kas tiek turpināta vidusskolas vai profesionālās izglītības posmā, augstskolā un vēlāk visas dzīves garumā.

Karjeras attīstība ir indivīda personīgās dzīves, mācību un darba vadības process mūža garumā. Tas ir nepārtraukts process, kura gaitā cilvēks izmanto informāciju par sevi, un apkārtējo pasauli, analizē un pielieto to, lai izvēlētos savu nodarbošanās jomu un pēc tam jau konkrētu profesiju.

Karjeras attīstības atbalsts — pasākumu kopums, kas ietver informācijas, karjeras izglītības un individuālo konsultāciju pieejamību izglītojamajiem karjeras mērķu noteikšanai un plānošanai, izdarot izvēli saistībā ar izglītību un darbu.

Karjeras atbalsta procesam ir komplekss raksturs. Tas ietver šādus galvenos komponentus:

1. **karjeras informāciju** – tā ir nepieciešamā informācija, lai plānotu, uzsāktu profesionālo darbību un noturētos darba tirgū. Tā iekļauj informāciju par profesijām, prasmēm, karjeras ceļiem, izglītības iespējām, darba tirgus attīstības tendencēm un nosacījumiem, izglītības iestādēm, valsts un nevalstisko organizāciju sniegtajiem pakalpojumiem un darba iespējām. Šis ir pamats atbalsta sistēmai;

2. **karjeras izglītību** - izglītības procesā integrēti pasākumi, lai nodrošinātu izglītojamo karjeras vadības prasmju apguvi un attīstīšanu, kas ietver savu interešu, spēju un iespēju apzināšanos tālākās izglītības un profesionālās karjeras virziena izvēlei (Izglītības likums). Karjeras izglītību iespējams sasaistīt ar jebkura mācību priekšmeta satura apguvi, palīdzot skolēniem izzināt, kādās nozarēs un profesijās var būt noderīgas mācību jomā un mācību priekšmetā apgūstamās zināšanas, prasmes, iemaņas, attieksmes un skolēna individuālie dotumi un talanti." (Karjeras attīstības atbalsta pasākumu plāna paraugs vispārējās vidējās izglītības iestādēm 2019.);

3. **karjeras konsultēšanu** – ta ir palīdzība cilvēkam, lai veicinātu sevis izzināšanu, savas profesionālās ievirzes apzināšanu, padziļinātu izpratni par izglītību un iespējām darba tirgū un atklātu to profesionālo virzienu, kas vislabāk atbilst cilvēka personībai, viņa

vērtībām, mērķiem. Šis process sekmē apzinātu un patstāvīgu karjeras lēmumu pieņemšanu. Karjeras konsultēšana var ietvert palīdzību karjeras plānošanā, profesionālās piemērotības noteikšanu, darba izmēģinājumus, darba meklēšanas un darbā noturēšanās prasmju apguvi.

Mūsdienās karjeras jēdziena saturs ir ievērojami paplašinājies. Ja sākotnēji jēdzienu "karjera " skaidroja un asociēja ar sekmīgu darbošanos kādā profesionālajā jomā, kurā ir iespējama izvirzīšanās, slavas un popularitātes sasniegšana, tad tagad termins —karjera ir jāsaprot ne vien kā izaugsme profesionālajā jomā, bet arī kā likumsakarīga personības izaugsme un nodarbošanās secīga maiņa visas dzīves garumā. **Karjera ir personības mērķtiecīgs, jēgpilns visas dzīves gājums, kurā summējas visas indivīda dzīves lomas, brīvā laika aktivitātes, mācības un darbs.**

Izvēloties savas profesionālās karjeras virzienu un profesiju, jāņem vērā **trīs** būtiski nosacījumi:

- lai profesija būtu interesanta un saistoša,
- lai profesija atbilstu spējām,
- lai varētu atrast darbu šajā profesijā.

Plānojot savu personīgo dzīvi, veidojot profesionālo karjeru un izvēloties profesiju, ir svarīgi saprast— ko pats cilvēks **GRIB , VAR** un ko **VAJAG** sabiedrībai.

GRIBU — tās ir cilvēka intereses, vēlmes, centieni, būtiskais dzīvē un darbā. Iespējams, ka, nosaucot visas savas intereses, vēlmes, nodarbošanos, kas saista, patīk un ko gribētos darīt, būtu ļoti garš saraksts. Daudziem izglītojamajiem ir plašs interešu loks, un ir visai grūti izšķirties, kuru no savām interesēm izvēlēties profesionālajai realizācijai, bet ko atstāt kā vaļasprieku.

Lai pieņemtu pareizo lēmumu, nepieciešams izzināt potenciālās darbības virziena/profesijas saturu darba pienākumus un apstākļus.

VARU — tās ir cilvēka prasmes, zināšanas, spējas, īpašības, stiprās puses, kā arī veselības stāvoklis, — visas profesionāli nozīmīgās īpašības. Kad ir noskaidrotas profesionālās intereses, svarīgi saprast, vai indivīdam piemīt šīm interesēm atbilstošas spējas. Spējas vispilnīgāk atklājas un attīstās tieši darbībā — mācībās vai jau praktiskajā darbā.

VAJAG – tās ir profesijas un kompetences, kas konkrētajā vietā un laikā darba tirgūir pieprasītas, tātad – kādi speciālisti un kādas kompetences ir nepieciešamas tagad un tuvākajā nākotnē; tāpēc, izglītojamajam izvēloties izglītības virzienu, ir jāuzzina, kādas zināšanas un prasmes (kompetences) var apgūt mācoties/ studējot vienā vai otrā programmā arodskolā, tehnikumā, koledžā, augstskolā, kuru piedāvā izgītības iestādes. Jāapzinās, ka mainās pašas profesijas, to saturs un attiecīgi arī kompetences konkrēto darba uzdevumu veikšanai, Tāpēc ir jābūt gatavam arī turpināt mācīties. Pašiem jāpilnveido savu garīgo pasauli un vidi sabiedrībā. Ikvienam cilvēkam ārpus darba un ārpus ģimenes ir nepieciešams laiks, kuru veltīt sevis bagātināšanai, pilnveidošanai un attīstībai.

3. KARJERAS VADĪBAS PRASMES

21. gadsimtā situācija pasaulē ir krasi mainījusies, jo globālā tirgus un uz zināšanām balstītas ekonomikas un sabiedrības apstākļos indivīdiem ir nepieciešams nepārtraukti uzlabot savas prasmes un apgūt jaunas kompetences. Karjeras attīstības atbalstu vairs nevar uzskatīt vienīgi par lietderīgu atbalstu indivīdam pārejā no viena izglītības līmeņa uz citu un no mācībām uz darbu. Lai pielāgotos mainīgajām darba tirgus vajadzībām un uzņēmumu konkurētspējai, ir jāspēj ātri reaģēt darba vides mainīgajos procesos, radot efektīvu rezultātu. Ilgstoša mācīšanās ir tieši tas, kas mūsdienās ir kļuvusi par galveno faktoru konkurences izturēšanā un veiksmē.

Lai noturētos darba tirgū, indivīdam ir pašam jākļūst par savu karjeras resursu un darba vides procesu vadītāju. Ja indivīds (kā jaunietis, tā arī pieaugušais) nav apguvis karjeras vadības prasmes, viņš arī nespēj īstenot savas personīgās dzīves un savas karjeras veiksmīgu virzību.

Karjeras vadības prasmes (angl. – career management skills) ir savas dzīves plānu patstāvīgas veidošanas, loģisku lēmumu pieņemšanas un realizēšanas, kā arī savas karjeras vadīšanas un savu karjeras mērķu īstenošanas prasmes (Law, 1996; ELGPN, 2015).

Karjeras vadības prasmju pilnveide ir karjeras izglītības rezultāts. Karjeras vadības prasmju veidošanās un pilnveide notiek vispārējo prasmju veidošanās un pilnveides ietvarā – mācību procesā, veicinot skolēna vispārējo prasmju attīstību, sekmēta arī karjeras vadības prasmju veidošanās, mijsakarībā radot karjeras virzītājspēkus (Garleja, 2006). Skolēna karjeras vadības prasmju veidošanās sākas, apgūstot vienkāršas pamatprasmes (lasītprasmi, rakstītprasmi, runas prasmi, matemātiskās prasmes, sadarbības prasmes), un turpinās sarežģītāku prasmju (digitālās pratības, daudzveidīgu informācijas resursu izmantošanas, pētniecisko, pašizziņas, pašvērtēšanas, dotumu pilnveidošanas, problēmu risināšanas, komunikācijas, lēmumu pieņemšanas, plānošanas u.c.) pilnveides laikā (Lemešonoka, 2017; 2015). Karjeras vadības prasmes nav saistītas ar darbībām noteiktā nozarē vai profesijā, to pamatā ir **caurviju prasmes**, kas stiprina jaunu zināšanu sasaisti ar personisko pieredzi, palīdz veidot pozitīvas attiecības un pieņemt atbildīgus lēmumus (Noteikumi par valsts pamatizglītības un vidējās izglītības standartiem), jāattīsta visās mācību jomās un mācību priekšmetos (Oliņa, Namsone, France, 2018), un ir noderīgas dažādās profesionālās darbības jomās.

Mācību procesā, t.sk. karjeras izglītībā, skolēns veido un pilnveido šādas caurviju prasmes:

- kritiskā domāšana un problēmrisināšana;
- jaunrade un uzņēmējspēja;
- pašvadīta mācīšanās;
- sadarbība;
- pilsoniskā līdzdalība;
- digitālā pratība (Noteikumi par valsts pamatizglītības un vidējās izglītības standartiem)

Karjeras vadības prasmes var nosacīti iedalīt 3 grupās:

- **pašizzziņas un pašvadības prasmes**, kas ietver prasmi uzturēt pozitīvu paštēlu, novērtēt un pilnveidot savu sniegumu karjerā (mācībās, darbā, brīvā laika aktivitātēs u.c. karjeras jomās) un prasmi sniegt informāciju par sevi un karjeras pieredzi;
- **karjeras iespēju izpētes prasmes**, kas ietver prasmi atrast un izvērtēt informāciju par karjeras (izglītības, nodarbinātības, uzņēmējdarbības u.c.) iespējām;
- **karjeras lēmumu pieņemšanas un īstenošanas prasmes**, kas ietver prasmi veidot karjeras vīziju (nestrukturētu indivīda redzējumu, kura pamatā ir vēlme sasniegt noteiktu karjeras stāvokli, izvirzīt karjeras attīstības mērķi, izstrādāt un īstenotkarjeras attīstības plānu un sadarboties karjeras mērķu sasniegšanai. (Karjeras attīstības atbalsta pasākumu plāns).

Karjeras vadības prasmes ir prasmju kopums (1. tabula), ar kura palīdzību cilvēks pats vada savas izglītības un darba gaitas, apkopojot, analizējot un organizējot ar sevi, izglītību un nodarbinātību saistīto informāciju. **Kompetencēs balstītas izglītības pieeja,** kas orientēta uz skolēna personalizētu mācīšanos un praktisku darbošanos, daudzveidīgi izmantojot informācijas komunikāciju tehnoloģijas daudzveidīgā mācību vidē, balstīta uz skolēna pašizziņu un pašpieredzes izmantošanu un partnerībā veidotu skolēna – skolotāja mijiedarbību ir karjeras vadības prasmju veiksmīgas pilnveides priekšnoteikums (Lemešonoka, 2013).

Tabula Nr.1. Karjeras vadības prasmes

Pašizziņas un pašvadības prasmes	**Karjeras iespēju izpētes prasmes**	**Karjeras lēmumu pieņemšanas un īstenošanas prasmes**
Prasme uzturēt pozitīvu paštēlu	Prasme atrast informāciju par karjeras iespējām	Prasme veidot karjeras vīziju
Prasme novērtēt un pilnveidot sniegumu	Prasme izvērtēt karjeras iespējas	Prasme izvirzīt karjeras attīstības mērķi
Prasme sniegt informāciju par sevi un karjeras pieredzi		Prasme izstrādāt un īstenot karjeras attīstības plānu
		Prasme sadarboties karjeras mērķa sasniegšanai

4. NORMATĪVAIS REGULĒJUMS KARJERAS ATTĪSTĪBAS ATBALSTA ĪSTENOŠANAI IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒS

Mārupes Valsts ģimnāzijas Karjeras izglītības programma 2026.-2027.mācību gadam (turpmāk – karjeras izglītības programma) izstrādāta, pamatojoties uz Latvijas Republikas izglītības politikas normatīvajos dokumentos ietvertajiem nosacījumiem, kā arī uz aktuālām un plānotājām izmaiņām izglītības nozarē:

- Izglītības likumā.
- Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumos Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem".
- Ministru kabineta 2026.gada 21.aprīļa noteikumos Nr.221 „Grozījumi Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumos Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem" (turpmāk – MK noteikumi Nr.221).
- Ministru kabineta 2019. gada 3. septembra noteikumos Nr. 416 "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem".
- Ministru kabineta 2023. gada 22.augusta noteikumos Nr.477 “Grozījumi Ministru kabineta 2019. gada 3. septembra noteikumos Nr. 416 "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem"” (turpmāk – MK noteikumi Nr.477).
- „Klases stundu programmas paraugs“ (Valsts izglītības satura centrs).
- Ministru kabineta 2024.gada 4.jūnija noteikumi Nr. 325 “Vispārējās izglītības un profesionālās izglītības iestāžu akreditācijas un to vadītāju profesionālās darbības novērtēšanas kārtība” (turpmāk – akreditācijas un izglītības iestāžu vadītāju profesionālās darbības novērtēšanas kārtība).
- Ministru kabineta 2016. gada 7. jūnija noteikumos Nr. 359 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.5. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" īstenošanas noteikumi"
- Ministru kabineta 2022. gada 27.septembra noteikumi Nr.596 “Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 7. jūnija noteikumos Nr. 359 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.5. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" īstenošanas noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr.596).
- Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam “Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai”.

Karjeras izglītības programmas izstrādē ņemti vērā mērķi un uzdevumi, kas izvirzīti Mārupes Valsts ģimnāzijas attīstības plānā 2024.-2027.gadam un Mārupes novada Domes saistošajos dokumentos:

- Mārupes novada Attīstības programma 2022.-2028.gadam (apstiprināta ar Mārupes novada pašvaldības domes 2022.gada 24.augusta lēmumu Nr.25, protokols Nr.17);

- Mārupes novada izglītības attīstības stratēģija 2020.-2026.gadam (apstiprināta ar 2019.gada 25.septembra Mārupes novada domes sēdes lēmumu Nr.14);
- Mārupes novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2034.gadam (apstiprināta ar Mārupes novada pašvaldības domes 2022.gada 26.janvāra lēmumu Nr.23, prot. Nr.1).
- Mārupes novada Jaunatnes politikas attīstības plāns 2020.-2026. gadam (apstiprināts ar Mārupes novada Domes 2020. gada 30. septembra sēdes Nr.19, lēmumu Nr. 38).

4.1. IZGLĪTĪBAS LIKUMĀ IETVERTAIS REGULĒJUMS

- Izglītības likuma 30.panta „Izglītības iestādes vadītājs" trešā daļa „Izglītības iestādes vadītājam ir pienākums nodrošināt izglītības iestādē piekļuvi bibliotekārajiem, informācijas un karjeras attīstības atbalsta pakalpojumiem";
- Izglītības likuma 55.panta „Izglītojamā tiesības: Izglītojamam ir tiesības": 3.punkts „Saņemt bibliotekāros, informācijas un karjeras attīstības atbalsta pakalpojumus";
- Izglītības likuma 1.panta „Likumā lietotie termini";
- 12^1.punkts „karjera - izglītības, darba un privātās dzīves mijiedarbība cilvēka mūža laikā";
- 12^2.punkts „karjeras izglītība - izglītības procesā integrēti pasākumi, lai nodrošinātu izglītojamo karjeras vadības prasmju apguvi un attīstīšanu, kas ietver savu interešu, spēju un iespēju apzināšanos tālākās izglītības un profesionālās karjeras virziena izvēlei";
- 12^3.punkts „karjeras attīstības atbalsts - pasākumu kopums, kas ietver informācijas, karjeras izglītības un individuālo konsultāciju pieejamību izglītojamajiem karjeras mērķu noteikšanai un plānošanai, izdarot izvēli saistībā ar izglītību un darbu."
  Karjeras izglītošana - profesionāla pedagoģiskā personāla darbība, kas balstīta karjeras vadības teorijās un praktiskās metodikās.

4.2. NOTEIKUMOS PAR MĀCĪBU PRIEKŠMETU STANDARTIEM IETVERTIE NOSACĪJUMI

Latvijas Republikas normatīvajos dokumentos, kas nosaka izglītības programmās realizējamo saturu, skaidrots, ka **karjeras izglītība** ir izglītības procesā integrēti pasākumi, lai nodrošinātu izglītojamo karjeras vadības prasmju apguvi un attīstīšanu, kas ietver savu interešu, spēju un iespēju apzināšanos tālākās izglītības un profesionālās karjeras virziena izvēlei (Izglītības likums). Karjeras izglītību iespējams sasaistīt ar jebkura mācību priekšmeta satura apguvi, palīdzot skolēniem izzināt, kādās nozarēs un profesijās var būt noderīgas mācību jomā un mācību priekšmetā apgūstamās zināšanas, prasmes, iemaņas, attieksmes un skolēna individuālie dotumi un talanti".

Latvijas valsts izglītības politikas dokumentos, kā arī izglītības satura paraugprogrammās un mācību priekšmetu standartos karjeras izglītībai izvirzītie mērķi un uzdevumi paredz pedagogiem visos mācību priekšmetos izkopt izglītojamā prasmi patstāvīgi

mācīties un pilnveidoties, motivēt izglītojamos mūžizglītībai un apzinātai karjeras izvēlei, tādēļ mācību stundās aplūkojamo tēmu lokā iekļauta arī karjeras vadības prasmju apgūšana. Karjeras izglītības mācību darba uzdevumi Karjeras izglītības apguves veiksmīgs rezultāts orientēts uz to, lai cilvēks spētu sekmīgi iekļauties darba tirgū, apzinās savas personiskās spējas un intereses mērķtiecīgai personiskās un profesionālās nākotnes veidošanai (MK noteikumi Nr.468; MK noteikumi Nr.416, „Klases stundu programmas paraugs", Karjeras izglītības paraugprogramma. Karjeras vadības prasmju pilnveide ir karjeras izglītības rezultāts. Karjeras vadības prasmju veidošanās un pilnveide notiek vispārējo prasmju veidošanās un pilnveides ietvarā – mācību procesā, veicinot skolēna vispārējo prasmju attīstību, sekmēta arī karjeras vadības prasmju veidošanās, mijsakarībā radot karjeras virzītājspēkus (Garleja, 2006, Karjeras attīstības atbalsta pasākumu plāna paraugs vispārējās vidējās izglītības iestādēm 2019).

Klases stundu organizācijā ieteikts paredzēt karjeras vadības jautājumu apguvei. Karjeras izvēles jautājumi ir būtiski gan bērniem un jauniešiem, gan arī viņu ģimenēm. Izglītības procesā karjeras atbalsta sistēmai ir jābūt tādai, kura palīdzētu skolēniem izprast un izzināt savas intereses un spējas, kā arī darba tirgus tendences un prasības, apgūt un attīstīt karjeras vadības prasmes. Šim darbam jābūt mērķtiecīgi organizētam visus skolas gadus, tāpēc klases stundās tiek aktualizēti karjeras izvēles jautājumi.

Katrā mācību iestādē **karjeras izglītības programma** var būt atšķirīga, bet tai raksturīgi kopīgi elementi, kas balstīti uz teorētiski izstrādātiem atzinumiem, ka karjeras izglītība ietver sevis izpēti un pašvērtēšanu, informācijas par karjeru iegūšanu un analīzi un lēmumu pieņemšanu, taču katras mācību iestādes konkrētais karjeras izglītības saturs var būt atšķirīgs atkarībā no vietējiem apstākļiem un konkrēto skolēnu vajadzībām (Karjeras attīstības atbalsts. Izglītība konsultēšana pakalpojumi, 2008; Karjeras izglītība skolā, 2010).

5. KARJERAS IZGLĪTĪBAS MĒRĶIS UN UZDEVUMI

Karjeras izglītības mērķis, saturs un izmantojamie līdzekļi ir orientēti uz skolēna personības izpēti viņa interešu, talantu, spēju un prasmju noteikšanai tā, lai skolēns, pazīstot sevi, spētu vadīt savu karjeru un pieņemt lēmumus savas dzīves darbības plānošanai un spētu šos plānus arī realizēt.

<u>Karjeras izglītības mērķis</u>

Karjeras izglītības programmas mērķis ir nodrošināt skolēna karjeras vadības prasmju pilnveidi, lai skolēns, izprotot savas, darba tirgus un sabiedrības attīstības un mijiedarbības likumsakarības, spētu patstāvīgi pieņemt un īstenot karjeras attīstības lēmumus, iesaistīties sabiedrības dzīvē un veidoties par laimīgu un atbildīgu personību. Jāorganizē izglītības saturs un izglītības ieguves process, nodrošinot izglītojamajam pašizpētei, karjeras izpētei un karjeras plānošanai un vadīšanai nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi,

radīt pamatu savlaicīgu, apzinātu un ar iespējām līdzsvarotu personīgo lēmumu pieņemšanai par turpmāko izglītību.

Karjeras izglītība ir harmoniski jāintegrē visā izglītības procesā, lai nodrošinātu plānotu un pēctecīgu pasākumu kompleksu, kas palīdzētu jauniešiem noteikt savas karjeras izglītības vajadzības, apzināti izvēlēties līdzekļus savas karjeras plānošanai nevis epizodiski, bet caurviju un veselumā, izmantojot izglītības procesa un programmas līdzekļus.

<u>Karjeras izglītības uzdevumi:</u>

1. **Palīdzēt skolēniem pilnveidot sevi:**

- izprast sevi un novērtēt savas stiprās un vājās puses,
- izveidot elastīgu skatījumu uz dzīvi un reālistiskas gaidas attiecībā uz savu karjeru,
- attīstīt prasmes un attieksmes, kas palīdzēs veidot karjeru, piemēram, pašapziņa, pašpaļāvība, spēja *"sevi pasniegt",* prasme prezentēt savu veikumu, mērķu izvirzīšana un darbības plānošana mācību un personīgajā dzīvē,
- analizēt savu personīgo pieredzi, intereses, dotumus, iemaņas un spējas, vērtības, mērķus, personīgās īpašības, sasniegumus.

2. Motivēt un palīdzēt izpētīt dažādas karjeras iespējas:

- izprast izmaiņas sabiedrībā un kā tās ietekmē karjeru attīstību,
- izpētīt dažādas karjeras un iespējas to veidošanai,
- izpētīt un izvērtēt darba tirgu, nodarbinātības un profesiju, izglītības un apmācības iespēju attīstības tendences,
- salīdzināt un samērot personīgos sasniegumus un īpašības ar tiem sasniegumiem un īpašībām, kas ir nepieciešamas konkrētai tālākai karjerai/mācībām/studijām,
- piedalīties darba izmēģinājumos,
- uzzināt, kur un kā iegūt vajadzīgo informāciju, resursus un palīdzību,
- gatavoties pārejai no mācībām uz darba dzīvi vai uz tālākām mācībām/citu darbu,
- izpētīt un pārdomāt savas personīgās un sabiedrības vērtības, uzzināt, kādas prasības izvirza darba devēji, kādas prasmes un personīgās īpašības palīdz noturēties darba tirgū.

3. Palīdzēt plānot un vadīt savu karjeru:

- apgūt karjeras vadības prasmes,
- noteikt savas attīstības vajadzības,
- pilnveidot savas zināšanas un prasmes,
- apzināties informācijas ieguves un konsultēšanas iespējas,
- veidot savu personīgās karjeras plānu,
- attīstīt pieņemto personīgo lēmumu plānu īstenošanas prasmes,
- veidot izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību.

Karjeras izglītības īstenošanas pamatprincipi:

- Karjeras izglītība ir izglītības sastāvdaļa.
- Karjeras izglītība ir visas izglītības iestādes atbildība.
- Ievērotas vecumgrupu intereses un vajadzības.
- Mērķi — objektīvi un sasniedzami; pasākumi — īstenojami.
- Pasākumi ir orientēti uz zināšanu un prasmju apguvi

6. KARJERAS ATTĪSTĪBAS ATBALSTA ĪSTENOŠANAS INOVATĪVAIS ASPEKTS

- Skolēnam karjeras izglītības apguves procesā ir iespēja veikt padziļinātu sevis izpēti.
- Skolēnam karjeras izglītības apguves rezultātā ir iespēja noteikt savu profesionālo piemērotību.
- Skolēnam ir iespēja izstrādāt personīgo „Karjeras portfolio" darbam ilglaicīgā nākotnē.
- Skolēniem ir iespēja attīstīt uzņēmējspējas no sākumskolas vecuma līdz vidusskolai.
- Skolēnam ir iespēja saņemt karjeras konsultācijas skolēnu grupā, individuālās karjeras konsultācijas, konsultācijas kopā ar draugu, kopā ar vecākiem, kopā ar skolotāju.
- Skolēnam ir iespēja novērot karjeras konsultēšanu kā profesiju.
- Skolotājiem ir iespēja saņemt metodisko atbalstu no dienesta/centra vadītāja un pedagogiem – karjeras konsultantiem karjeras izglītības realizēšanai.
- Skolēnu vecākiem ir iespēja piedalīties izglītojošos semināros "Kā būt atbalstošam vecākam bērna karjeras izvēles procesā".
- Skolēnu vecākiem ir iespēja saņemt karjeras konsultācijas saistībā ar savu bērnu.
- Skolēnu vecākiem ir iespēja saņemt karjeras informāciju par karjeras atbalsta pasākumiem gan saistībā ar savu bērnu, gan ar mūžizglītību.

7. KARJERAS ATTĪSTĪBAS ATBALSTA REALIZĒŠANĀ IESAISTĪTO PUŠU KOMPETENCE

<u>Pašvaldības kompetence</u> karjeras attīstības atbalsta nodrošināšanā Mārupes Valsts ģimnāzijā:

- nodrošināt pašvaldības pārziņā esošajās izglītības iestādēs karjeras izglītības īstenošanu;
- veidot skolu sadarbību ar vietējiem uzņēmējiem, nodrošinot alternatīvas nodarbības, mācību ekskursijas uzņēmumos skolēna uzņēmējspēju veicināšanā un attīstīšanā, kā arī veicināt aktivitātes finanšu pratības attīstīšanā;
- finansiāli atbalstīt karjeras izglītības programmas īstenošanu pašvaldības pārziņā esošajās izglītības iestādēs;
- veidot sadarbību ar novada uzņēmumiem, nodrošinot skolēniem iespēju strādāt vasarā;
- nodrošināt skolēniem iespēju vasaras mēnešos strādāt pašvaldības dibinātajās iestādēs.

<u>Izglītības dienesta kompetence</u> karjeras izglītības realizēšanas nodrošināšanā Mārupes Valsts ģimnāzijā:

- koordinēt izglītības iestāžu pedagogu – karjeras konsultantu darbību;
- organizēt karjeras izglītības realizētāju izglītošanu;
- nodrošināt karjeras izglītības realizētājus ar metodiskajiem materiāliem un informatīvajiem resursiem mācību stundu un ārpusstundu darbam.

<u>Izglītības iestādes vadības kompetence</u> karjeras izglītības realizēšanas nodrošināšanā izglītības iestādē:

- plānot karjeras izglītības programmas realizēšanu;
- regulāri (2x gadā: pēc I semestra un mācību gada noslēgumā) analizēt un izvērtēt karjeras izglītības programmas realizēšanu;
- nodrošināt karjeras izglītības realizēšanai nepieciešamos resursus (tajā skaitā cilvēkresursus).

<u>Pedagoga– karjeras konsultanta kompetence</u> karjeras izglītības realizēšanas nodrošināšanā izglītības iestādē:

- regulāri koordinēt karjeras izglītības procesu izglītības iestādē;
- nodrošināt izglītības iestādes darbu ar karjeras informācijas resursiem, tajā skaitā e-vidē;
- sniegt metodisko atbalstu pedagoģiskajam personālam karjeras izglītības realizēšanai;
- sniegt individualizētu karjeras atbalstu (tajā skaitā karjeras konsultācijas) skolēniem;
- sniegt karjeras atbalstu skolēnu vecākiem.

<u>Atbildīgā personāla par izglītības iestādes mājas</u> lapas uzturēšanu kompetence:

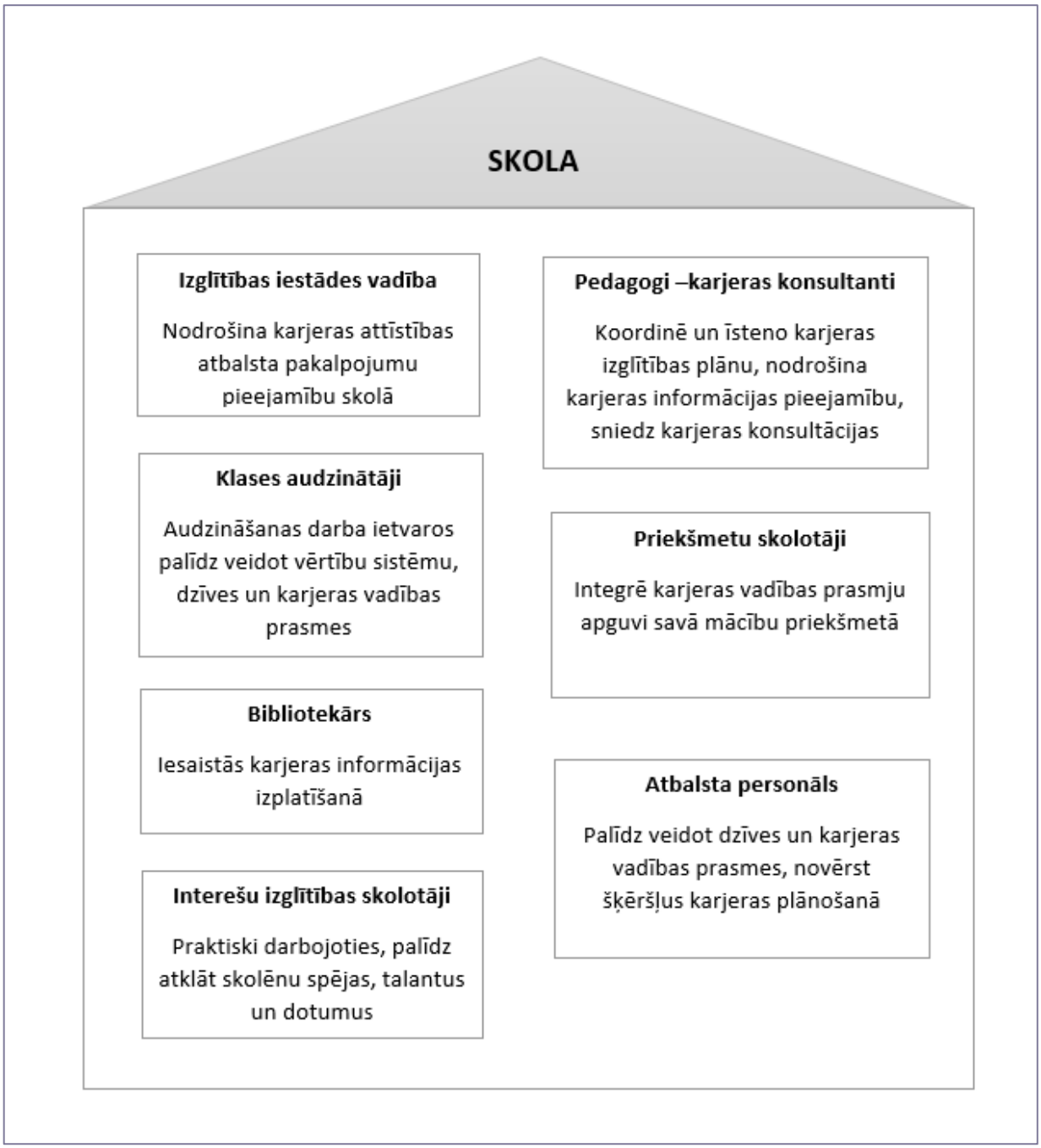
- nodrošināt izglītības iestādes mājas lapā sadaļas „Karjeras izglītība“ funkcionēšanu;
- regulāri papildināt un atjaunot ar karjeras izglītības realizēšanu saistīto informāciju un veidot vizuālo atspoguļojumu.

<u>Skolēnu uzdevumi</u> karjeras vadības prasmju apgūšanā karjeras izglītības ietvaros:

Mācīties patstāvīgi:

- Veikt savu interešu, prasmju, iespēju un vērtību izvērtēšanu;
- veiktpašvērtēšanu (analizēt savu darbību un sasniegumus);
- veikt darba pasaules izzināšanu un profesiju izpēti;
- profesionālās piemērotības, personības iezīmju un profesijas iezīmju izpēte;
- Virzīties uz jauniem personiskiem sasniegumiem;
- Veidot pozitīvu, tajā pašā laikā, nopietnu attieksmi pret izglītību, dzīvi un karjeru;
- Izvirzīt karjeras mērķus un censties tos realizēt praktiskā darbībā; sastādīt individuālo karjeras plānu;
- Strādāt patstāvīgi bez uzraudzības;
- Patstāvīgi pieņem objektīvus lēmumus karjeras izvēles situācijās.

Mārupes Valsts ģimnāzijā karjeras attīstības atbalsta īstenošanā un realizēšanā iesaistīti:

8. KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS SASTĀVDAĻAS

Sevis izzināšanas aktivitātes, kurās skolēni:

- identificē savas personīgās īpašības (fiziskās, intelektuālās, emocionālās iezīmes, prasmes, intereses un vērtības),
- izpēta personīgo īpašību un nepieciešamo prasmju samērotību, lai gūtu panākumus dažādās dzīves un darba situācijās,
- izvērtē stratēģijas un apstākļus, kas ietekmē viņu mācīšanos dažādās dzīves un darba situācijās. Iespēju apzināšanās aktivitātes iesaista skolēnus darba pasaules izpētē un iepazīšanā.

Aktivitātes var ietvert:

- dažādas darba vides iepazīšana un pētīšana,
- dažādu profesiju un izglītības un apmācības iespēju izpēte,
- darba pasaules vēsturisko un plānoto izmaiņu analīze.

Lēmumu pieņemšana ir saistīta ar mācīšanos, kā pieņemt lēmumus, lai plānotu un vadītu savu karjeru. Skolēni iesaistās aktivitātēs, kas palīdz:

- izpētīt, kā citi cilvēki pieņem lēmumus, un saprast, kas var ietekmēt lēmumapieņemšanu,
- identificēt atbilstošus lēmuma pieņemšanas stilus un stratēģijas,
- ģenerēt dažādas ar karjeru saistītas izvēles.

Pieņemt lēmumu par karjeras izvēli nenozīmē tikai piemērot indivīdu noteiktai profesijai. Lēmuma pieņemšanu ietekmē dažādi faktori, kuri ir jāņem vērā:

- individuālās iezīmes (veselība, vērtības, intereses, prasmes, vecums, zināšanas u.c.),
- sociālais konteksts (ģimene, vienaudži, sabiedrības grupas, sociāli-ekonomiskais statuss u.c.)
- vides konteksts (politiskie uzskati, izglītības iestādes, ģeogrāf. izvietojums, darba tirgus u.c.)
- citi faktori (laika perspektīvas, izdevība, izmaiņas laika gaitā u.c.).

Sagatavošanās pārmaiņām un pārejai attiecas uz tādas izpratnes un prasmju veidošanu, kādas skolēnam ir nepieciešamas, lai tiktu galā ar jaunām situācijām, gan vēlamām, gan nevēlamām.

Šādas aktivitātes palīdz:

- noteikt dažādas plānotas un neplānotas dzīves/darba pārmaiņas un pārejas periodus, ar kādiem ir jāsastopas dzīves laikā,
- jāizzina, jāizpētī, kā cilvēki reaģē uz izmaiņām,
- jāattīsta prasmes, lai efektīvi pārvarētu dažādas plānotas un neplānotas pārmaiņas, piemēram, problēmu risināšanu, atbalsta tīklu identificēšanu un izmantošanu.

9. KARJERAS IZGLĪTĪBAS SATURS

Karjeras izglītības programmas apguves organizācijas pamatnosacījums ir — īstenot karjeras izglītību tā, lai izglītojamais iegūtu gan zināšanas konkrētā izglītības jomā (pašizpēte, karjeras izpēte, karjeras plānošana un vadība) un formā (mācību priekšmetu stunda, klases stunda, konsultācijas, ārpusstundu pasākumi).

Katra karjeras izglītības joma — **pašizpēte, karjeras izpēte un karjeras plānošana un vadība** — ietver vairāku mācību priekšmetu un audzināšanas darba saturu, tā pilnveides virzienu integrācijas aspektā.

Karjeras izglītībā sasniedzamo spēju un prasmju attīstību atspoguļo galvenie izglītošanas aspekti:

1. pašizpausmes un radošais aspekts: radošās darbības pieredze, pastāvīga iespēja meklēt un atrast risinājumu praktiskām problēmām, atklāt kopsakarības; 9
2. analītiski kritiskais aspekts: intelektuālās darbības pieredze — patstāvīga, loģiska, motivēta, kritiska un produktīva domāšana; prasme pamatot savu viedokli pagātnes, tagadnes un nākotnes saiknes kontekstā;
3. morālais un estētiskais aspekts: izpratne par morāles jēdzieniem cilvēku savstarpējā saskarsmē, par cilvēka tiesībām uz vienlīdzību;
4. sadarbības aspekts: prasme sadarboties, strādāt komandā, uzklausīt un respektēt dažādus viedokļus, pieņemt lēmumus un uzņemties atbildību par to īstenošanu, atbildīgi rīkoties konfliktsituācijās, rūpēties par savu un līdzcilvēku drošību un meklēt palīdzību atbilstošās institūcijās un dienestos;
5. saziņas aspekts: praktiska pieredze valodas lietošanā; prasme sazināties vairākās valodās (rakstīt, runāt, lasīt), prasme publiski uzstāties, izteikt un pamatot savu viedokli, prezentācijas prasmes;
6. mācīšanās un praktiskās darbības aspekts: prasme patstāvīgi plānot, organizēt un īstenot mācīšanos; dažādu zināšanu un prasmju lietošana praktiskajā darbībā; prasme mācību procesā izmantot dažādu veidu informāciju, konsultēties, atrast palīdzību; prasme izmantot modernās tehnoloģijas;
7. matemātiskais aspekts: matemātikas izmantošana praktiskajā dzīvē (budžeta plānošana, izglītības izmaksu aprēķināšana, salīdzināšana u.c.).

Katrs aspekts tiek īstenots visās karjeras izglītības jomās.

Pamatjoma "Pašizpēte" ietver šādas saturiskās tēmas:

- mana identitāte, paštēls, mana rakstura īpašības;
- manas intereses, vaļasprieks, spējas, brīvais laiks, dienas režīms;
- mana ģimene, tās loma, tradīcijas;
- sevis iepazīšanas un izpētes veidi, to sasaiste ar iecerēto profesiju, pašnovērtēšana;
- attieksmes un vērtības;
- prasme sadarboties, risināt konfliktus;

- mana veselība un nākotnes nodomi;
- mācīšanās prasmes, mācību sasniegumi, to saistība ar nākotnes nodomu īstenošanu;
- pašaudzināšana.

Pamatjoma "Karjeras izpēte" ietver šādas saturiskas tēmas:

- darba nozīme cilvēka dzīvē;
- populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, profesiju daudzveidība, to tipi;
- manu vecāku darba dzīve;
- informācijas avoti un izglītības pasaules pētīšana;
- profesionālā kvalifikācija un tās ieguve;
- darba tirgus un nodarbinātība;
- sociālā vide un nodarbinātība;
- izglītības veidi un līmeņi, dažādas izglītības iestādes;
- darba likumdošana, darba drošība;
- pašnodarbinātība.

Pamatjoma "Karjeras plānošana un vadība" ietver šādas saturiskas tēmas:

- lēmumu pieņemšanas paņēmieni karjeras plānošanai;
- lēmuma pieņemšana par karjeru. Dažādu faktoru ietekme (ģimene, skola, draugi, sabiedrība u.c.);
- dažādu karjeru pozitīvie un negatīvie aspekti;
- kad viss nenorit tā, kā plānots;
- mani nākotnes mērķi un to sasniegšanas plāns (īstermiņa un ilgtermiņa plānošana);
- pārmaiņas manā dzīvē;
- komandas darba pieredze, sadarbības nozīme un loma;
- praktisko iemaņu gūšana dažādās profesijās;
- sevis prezentēšana.

10. KARJERAS IZGLĪTĪBĀ SASNIEGTO REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Skolēnu sasniegumi karjeras izglītībā tiek vērtēti bezatzīmju vērtēšanas sistēmā, īsi mutiski vai rakstiski raksturojot skolēnu mācību darbību, darba stilu, attieksmi un izaugsmes dinamiku. Sasniedzamo rezultātu karjeras izglītībā raksturo karjeras vadības prasmju līmenis katras klašu grupas posma noslēgumā 3., 6., 9., 12.klasē. Skolēnu mācību sasniegumu pierādījumi – pašizpētes, karjeras izpētes un karjeras vadības darba materiāli – tiek uzkrāti skolēnu darba mapēs (portfolio).

KARJERAS IZGLĪTĪBĀ SKOLĒNIEM SASNIEDZAMAIS KARJERAS VADĪBAS PRASMJU LĪMENIS KATRĀ KLAŠU GRUPĀ

Klase	Pašizziņas prasmes	Karjeras iespēju izpētes prasmes	Karjeras lēmuma pieņemšanas un īstenošanas prasmes
3.klase	Prot izmantot zināšanas par sevi, savu ģimeni, lai izprastu savas spējas, dotumus, stiprās puses, intereses, prasmes, kā tos redz pats un citi. Domā par savu nākotni, apgūstot ikdienas darba prasmes un iepazīstot dažādas profesijas. Apzinās savu galveno pienākumu mācīties, spēj mācīties patstāvīgi un koncentrējas mācību uzdevumu apguvei un izprot savu atbildību sekmīgā mācību procesā	Apzinās jēdziena "karjera" būtību, saistot to ar saviem nākotnes nodomiem. Ir priekšstats par ikdienas darbu un interešu, vaļasprieku saistību ar profesijām. Izprot profesiju daudzveidību. Zina, kur un par ko strādā vecāki un citi ģimenes locekļi. Zina nosaukt profesijas, kurās strādā cilvēki skolēna dzīvesvietā, un izprot viņu nozīmību vietējās sabiedrības dzīvē.	Pilnveido savas zināšanas un prasmes gan mācību darbā, gan interešu izglītībā, gan citās ārpusskolas aktivitātēs. Prot izplānot savu dienas režīmu, paredzot laiku mācībām, pienākumiem mājās, vaļaspriekiem un atpūtai. Ievēro paša izveidoto dienas režīmu.
6.klase	Apzinās savas stiprās un vājās puses un iespējas tās attīstīt un pilnveidot. Prot noteikt svarīgākos faktorus, kas ietekmē viņa attieksmi pret mācībām, darbu, vērtībām, rīcību un izturēšanos. Izzina un izmanto daudzpusīgas lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespējas, atrodot savām spējām un vēlmēm atbilstošāko. Apzinās zināšanu nozīmi nākotnē, spēj sevi motivēt mācību darbam un cenšas	Izprot terminu "karjera", saistot to ar saviem nākotnes nodomiem un profesionālo izvēli. Izprot profesiju daudzveidību, nodarbošanās veidus un darba tirgus mainību. Izprot profesiju veidus un tajās veicamo darba specifiku: fizisks – garīgs darbs, darbs telpās – darbs ārā u.tml. Izprot dažādo profesiju lomu sabiedrības dzīvē un veido priekšstatus par savu	Prot plānot savu dienas režīmu, ievērojot savas un citu intereses un iespējas. Prot noteikt savas attīstības vajadzības. Izprot, kā citi cilvēki pieņem lēmumus, un saprot, kas var ietekmēt lēmuma pieņemšanu. Prot pieņemt personīgus lēmumus un tos īstenot atbilstoši plānotajam. Mācās dokumentēt savus sasniegumus.

	sasniegt savām spējām atbilstošus rezultātus. Izkopj savu valodas kultūru. Izprot publiskas uzstāšanās būtību un ir apguvis prasmes tajā piedalīties, prezentējot dažādus darbus un uzstājoties.	iespējamo nākotnes profesiju. Pētot profesiju daudzveidību, domā par savām nākotnes iecerēm, par savām iespējām pilsētā /novadā/valstī.	
9.klase	Prot izmantot zināšanas par sevi, savu pieredzi un sasniegumus, lai noteiktu mērķus un pieņemtu lēmumus. Prot izpētīt un pārdomāt savas personīgās un sabiedrības vērtības. Prot salīdzināt un samērot personīgos sasniegumus un īpašības ar tiem sasniegumiem un īpašībām, kas ir nepieciešamas konkrētai tālākai karjerai. Novērtē sava gribasspēka, neatlaidības un personīgā ieguldījuma nozīmīgumu dzīves mērķu sasniegšanā. Novērtē savu sasniegumu rezultātus. Saprot, kā skolā, ārpusskolas aktivitātēs un ikdienā var attīstīt savas intereses, spējas un dotības. Apzinās interešu izglītības un brīvprātīgo darba nozīmi savas pašattīstības veicināšanā.	Izprot un izskaidro terminu "karjera" sava izglītības un profesijas izvēles kontekstā. Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas. Spēj vispārīgi aprakstīt, kas ir darba tirgus un kādas ir izglītības un profesionālās apmācības iespējas dažādās izglītības iestādēs pēc pamatizglītības ieguves. Spēj atrast atbilstošus informācijas avotus, sameklēt, analizēt un izmantot informāciju par karjeras iespējām. Izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību. Apzinās izglītību kā vērtību, ir motivēts turpināt izglītību.	Apzinās karjeras nozīmi cilvēka dzīvē un saprot karjeras plānošanas pamatnosacījumus Prot savākt, apkopot un analizēt atbilstošu informāciju par profesijām, izzina savas turpmākās izglītības iespējas. Ir apzinājis sev saistošās profesijas. Apzinās informācijas ieguves un konsultēšanas iespējas. Zina dažādas alternatīvas karjeras lēmumu īstenošanai. Spēj paredzēt dažādas ar karjeru saistītas izvēles. Prot veidot savu personīgās karjeras plānu. Prot pieņemt ar karjeras izvēli saistītus lēmumus. Ir izveidota un regulāri tiek papildināta savu sasniegumu mape (portfolio).
12.klase	Prot izmantot zināšanas par sevi, lai noteiktu mērķus un pieņemtu lēmumus. Izprot, ka izaugsme un pārmaiņas ir karjeras attīstības neatņemama sastāvdaļa. Prot analizēt savu personīgo pieredzi, intereses, dotumus, iemaņas un spējas, vērtības, mērķus, personīgās īpašības, sasniegumus un dinamiku.	Spēj izskaidrot terminu "karjera" tā plašākajā nozīmē, saistot to ar mūžizglītības tendencēm un dzīvi konkurētspējas un mainīga darba tirgus apstākļos. Izprot izmaiņas sabiedrībā un kā tās ietekmē karjeras attīstību un darba tirgus tendences. Apzinās profesiju mainību saistībā ar zinātnes un tehnoloģiju attīstības tendencēm pasaulē.	Ir izpratne par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītībā. Apzinās faktorus, kuri jāņem vērā karjeras lēmumu pieņemšanā. Pieņem mērķtiecīgus, pastāvīgus lēmumus atbilstoši savām interesēm un vajadzībām. Apzinās dažādas alternatīvas plāna īstenošanas gaitā. Ir izvērtēta piemērotība izvēlētajai profesijai. Ir apkopota informācija

		Prot izpētīt un izvērtēt darba tirgu, nodarbinātības un profesiju, izglītības un apmācības iespēju attīstības tendences. Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas. Izprot būtiskākos nosacījumus studijām ārzemēs. Zina, kur meklēt informāciju par iespējām turpināt izglītību un ar to saistītajiem studiju fondiem, stipendijām, kredītiem u.c. gan Latvijā, gan ārvalstīs. Ir iepazinis dažādas darbavietas, darba devēju prasības, darba pienākumus. Pārzina darba meklēšanas procesu. Izprot profesionālās ētikas pamatprincipus un prasības	atbilstoši izvēlētajai profesijai. Ir apgūtas plānošanas prasmes un spēj uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu. Izzinātas izglītības vai darba iespējas pēc skolas beigšanas, iegūstot informāciju par interesējošo profesiju/nodarbošanās veidu un izvēloties sev vēlamo. Veido savu personīgās karjeras plānu, ir gatavs to īstenot.

11. KARJERAS IZGLĪTĪBĀ IZMANTOJAMĀS METODES

Aptauja
Jautājumu vai jautājumu un atbilžu formā mutvārdos vai rakstveidā veidota informācijas iegūšanas metode (Pedagoģijas terminu …, 2000). Aptauju izmanto kā heiristisku mācību metodi, lai iegūtu citu mācību mācību metožu (piem., diskusijas, projekta darba u.c.) īstenošanai nepieciešamo informāciju.

Asociāciju kartes
Neliela izmēra daudznozīmīgi attēli, kuri izraisot asociācijas un "atdzīvinot" atmiņas un izjūtas, palīdz veidot stāstījumu par noteiktām, stāstītājam nozīmīgām tēmām.

Apskats (pārskats)
Skolēni veicot mācību uzdevumu vāc informāciju (datus), piem., veic aptauju, anketēšanu u.c. un rezultātus apkopo rakstiskā apskatā (pārskatā).

Āra nodarbības
Skolotāja organizēta mācību organizācijas forma, kuras laikā skolēni (audzēkņi) ārpus skolas veic skolotāja sagatavotos uzdevumus un meklē atbildes uz skolotāja sagatavotiem jautājumiem. Pārskatu par paveikto āra nodarbībās skolēni (audzēkņi) var sagatavot klasē vai mājās.

Darbu mape (portfolio)
Skolēna (audzēkņa) veidota attīstības (t.sk., karjeras attīstības) programma noteiktam laika posmam un kritisks programmas īstenošanas pašnovērtējums. Noteiktā, iepriekš ieplānotā laikā skolotājs kopā ar skolēnu (audzēkni) kopīgi izvērtē skolēna (audzēkņa) sasniegtos rezultātus un programmas īstenošanas laikā radušās problēmas, veicinot skolēna (audzēkņa) pašizpēti, pašanalīzi un pašregulāciju (Klases stundu programmas paraugs, 2016). Darbu mape ir pašizziņas, pašatklāsmes, paraksturošanas un pašanalīzes instruments, kas cilvēkam palīdz apzināties dabas dotos talantus, savas stiprās puses un priekšrocības, novērtēt sevi un palīdz saskatīt karjeras iespējas. (Work on it, 2018). Darbu mapi skolēni (audzēkņi) var veidot papīra formātā vai digitāli.

Darbs ar tekstu
Skolotājs piedāvā tekstus (rakstveidā, audio un videoierakstos) mācību uzdevuma veikšanai, skolēni (audzēkņi) iepazīstas ar tekstiem un atbilstoši mācību uzdevumam veido jautājumus par tekstu, analizē tekstu, atbild uz tekstā ietvertajiem jautājumiem u.c.

Demonstrēšana
Skolotājs vai skolēni (audzēkņi) demonstrē vizuālu informāciju (videofilmas, attēlus, tabulas utt.), parasti – papildinot stāstījumu (lekciju, izklāstu).

Didaktiskā spēle
Pieredzes izglītības metode, spēle, kurai ir skolotāja definēts izglītojošs mērķis un noteikta struktūra. Didaktiskās spēles var iedalīt trīs kategorijās: konstruēšanas spēles (spēles ar materiāliem, detaļām, dažādu telpisku objektu un mehānismu konstruēšana), lomu (simulācijas) spēles (reālās dzīves notikumu, darbību un situāciju atveidošana) un spēles ar noteikumiem (spēles, kurās jāievēro noteikti nosacījumi – galda spēles, kāršu spēles, bingo, sporta spēles, muzikālās spēles u.c.).

Diskusija
Skolotājs vai skolēni (audzēkņi) piedāvā apspriešanai kādu tematu, skolēni (audzēkņi) individuāli vai iepriekš mērķtiecīgi izveidotās grupās iesaistās sarunā, argumentēti aizstāvot savu viedokli (Psiholoģija, 2014). Galvenie skolēna (audzēkņa) uzdevumi diskusijā ir: skaidri izteikt savas domas, ieklausīties citos, censties izprast citu viedokli un uzņemties atbildību.

Domu karte
Grafiskais organizators – tīklveida zīmējums ("zirneklis"), kuru veido, lapas vidū apļa centrā ierakstot tēmu (nozīmīgāko jēdzienu) un to ar atzariem savienojot ar apakštēmām. Atzariem piezīmē zariņus, pie kuriem pieraksta atslēgas vārdus (vai pievieno attēlus), kuri saistās ar apakštēmu. Ja nepieciešams, šīs saites, veidojot loģisku sistēmu, var sazarot tālāk. Domu karte palīdz strukturēt domas gaitu: sākt ar vispārīgo (tēmu), pāriet uz konkrēto (apakštēmu) un tikai tad iedziļināties detaļās.

Grafiskais organizators (grafiskais informācijas organizators)
Noteiktā sistēmā sakārtotas informācijas vizuāls attēlojums, izmantojot specifiskus simboliskus apzīmējumus. Grafiskie informācijas organizatori (tabulas, shēmas, diagrammas, domu kartes u.c.) palīdz abstraktas idejas attēlot konkrētākā veidā, parādīt informācijas vienību (faktu, jēdzienu, koncepciju u.c.) savstarpējās attiecības, sakārtot un organizēt idejas, vieglāk iegaumēt un atcerēties informāciju.

Intervija
Skolēni (audzēkņi), atbilstoši skolotāja dotajam uzdevumam, iztaujā par noteiktu tematu vienu vai vairākus cilvēkus, pēc sarunas apkopo rezultātus un veido secinājumus.

Jautājumi – atbildes
Skolotājs vai skolēni mutvārdos vai rakstiski uzdod jautājumus par noteiktu tematu un atbild uz tiem.

Klausīšanās metode
Skolēni (audzēkņi) uzmanīgi klausās stāstījumu, individuāli pieraksta mācību uzdevumam atbilstošo informāciju (jautājumus, problēmas, viedokļus), stāstījuma beigās uzdod jautājumus (ja nepieciešams), un noslēgumā, atbilstoši mācību uzdevumam, sniedz atgriezenisko saiti vai ziņojumu.

Kolāža
Skolēnu (audzēkņu) individuāli, pāros vai grupās veidots kompozicionāli vienots attēls, kurā skolēni (audzēkņi) atklāj savu priekšstatu par kādu skolotāja dotu tematu, piem., veido kolāžu par sociālo vidi klasē, vērtējot savstarpējās attiecības. Kolāžas veidošanā var izmantot visdažādākos materiālus (Literatūra, 2008), metode ļauj skolēniem (audzēkņiem) izmantot savas prasmes jaunākajās tehnoloģijās, savā darbā lietojot, piemēram, interneta resursus, digitālās kameras, kolāžas, izmantojot datoru vai viedtālruni, var veidot arī internetā.

Kooperatīvā mācīšanās (grupu darbs)
Mācību metode, kuru īstenojot skolotājs izveido skolēnu (audzēkņu) grupas tādu uzdevumu vai projekta darbu veikšanai, kuros nepieciešama produktīva grupas dalībnieku sadarbība, t.i., uzdevuma rezultāti atkarīgi no katra grupas dalībnieka ieguldījuma kopējā darbā. Risinot uzdevumu, grupas dalībnieki pilnveido saskarsmes prasmes, mācās sadarboties un mācās viens no otra. Skolotājs organizē mācības un konsultē skolēnus (audzēkņus).

Krustvārdu mīklas
Viens no intelektuāli radošo didaktisko spēļu (projektēšanas spēles, burtu, skaitļu mīklas, anagrammas u.c.) veidiem, kas īpaši lietderīgs jēdzienu izpratnes nostiprināšanā.

Lomu spēles
Mācību metode, kurā skolotājs piedāvā skolēniem (audzēkņiem) mācību situācijas, ko iespējams atveidot lomās, aprakstu (rakstveidā vai mutvārdos). Skolēni (audzēkņi) iejūtas lomās atbilstoši mācību situācijā ietvertajam uzdevumam. Citi skolēni (audzēkņi) veic skolotāja dotu uzdevumu – vēro, pieraksta, vērtē atbilstoši noteiktiem kritērijiem u.c., lai pēc situācijas izspēlēšanas izteiktu viedokli diskusijā.

Mācību ekskursija
Āra nodarbību forma, kas dod iespēju skolēniem (audzēkņiem) dabiskos apstākļos iepazīt dažādas parādības un procesus; reālu notikumu vai darbības vietu apmeklējums, kas ļauj iegūt jaunu informāciju dabiskā vidē, padziļināt mācību satura izpratni, integrēt dažādos mācību priekšmetos gūtās zināšanas un prasmes un pilnveidot skolēnu (audzēkņu) sociālās prasmes. Pirms mācību ekskursijas skolēni (audzēkņi) saņem uzdevumus, kuri individuāli vai grupās jāveic ekskursijas laikā. Pēc ekskursijas skolēni (audzēkņi) sagatavo pārskatu par paveikto un prezentē to pārējiem vai iesniedz skolotājam.

Pārrunas
Dialoģiska mācību metode, kuru īstenojot runātājs (skolotājs, skolēns vai audzēknis) ar mērķtiecīgu un loģiski secīgu jautājumu palīdzību klausītājiem, kuriem ir vai pārrunu laikā ir iespēja iegūt priekšzināšanas, palīdz jaunu atziņu konstruēšanā. (Miķelsone, 2002).

Piramidālā diskusija
Mācību metode, kurā notiek pakāpeniska pāreja no individuālā darba uz diskusiju klasē (grupā). Pēc mācību uzdevuma saņemšanas, skolēni strādā individuāli, izdarot uzdevumā paredzētās izvēles un pieņemot lēmumus. Pēc tam skolēni apvienojas pāros un apspriež individuāli pieņemtos lēmumus, izveidojot kopīgu pāra viedokli par veicamo uzdevumu. Nākamajā posmā, diviem pāriem apvienojoties, diskusija un lēmuma pieņemšana, no visām izvēlēm izveidojot vienu kopēju izvēli, notiek četratā. Diskusija turpinās aizvien lielākās grupās, kamēr viens kopējs lēmums tiek pieņemts klases kopējā diskusijā. Nobeigumā skolēni skolotāja izvēlētā veidā izvērtē kopējo lēmumu un tā pieņemšanas gaitu.

Praktiskais darbs
Skolēni (audzēkņi) atbilstoši mācību uzdevumam veic mācību darbu, lietojot apgūtās zināšanas, prasmes un īstenojot savas radošās ieceres, strādājot individuāli vai grupā

Prāta vētra
Mācību metode, kurā skolotājs uzdod jautājumu vai izvirza problēmu, un skolēni (audzēkņi) īsi izsaka iespējamās atbildes, idejas, risinājumus u.c., uzmanīgi klausoties, papildinot, bet nekomentējot un nevērtējot citu teikto. Metodi ieteicams izmantot kā ieaicināšanas fāzes sastāvdaļu, lai aktualizētu esošās skolēnu (audzēkņu) zināšanas un izpratni, sākot jaunu tēmu.

Projektu metode
Mācību metode, kuru īstenojot, skolēni individuāli vai darba grupās formulē idejas un jautājumus, iegūst informāciju, pēta un risina problēmas, apkopo darba rezultātus un iepazīstina ar tiem citus skolēnus (audzēkņus). Skolotājs palīdz skolēniem (audzēkņiem) formulēt projekta mērķi, izveidot darba grupas un sniedz atbalstu projekta izveidē.

Radošais darbs
Skolēnu (audzēkņu) pašizpausmes metode, mācību uzdevuma īstenošana individuālās vai kooperatīvās mācīšanās rezultātā radīta stāsta, esejas, dzejas, aforisma, zīmējuma, attēla u.c.formā.

Sarunas mazās grupās
Mācību metode, kurā skolēni (audzēkņi), saskaņā ar pašu pieņemtiem noteikumiem, veic skolotāja dotu uzdevumu, sarunājoties mērķtiecīgi izveidotās grupās, kur katrs izsaka savu viedokli vai vērtējumu un dalās pieredzē, kā arī saņem informāciju no citiem.

Simulācija
Situāciju izspēles metode, kurai, salīdzinot ar lomu spēli, raksturīga lielāka nenoteiktība skolotāja piedāvātajā situācijas aprakstā, elastīgums un sarežģītība (Psiholoģija, 2014).

Situāciju analīze
Mācību metode, kurā skolotājs piedāvā skolēniem (audzēkņiem) reālas vai izdomātas situācijas aprakstu (rakstiski vai mutiski), audio vai videoierakstu un uzdod jautājumus par šo situāciju. Skolēni (audzēkņi) pārrunā, analizē, pieraksta, secina, un atbilstoši situācijas analīzes mērķim veido kopsavilkumus vai ieteikumus.

Situāciju izspēle
Mācību metode, kurā skolotājs piedāvā skolēniem (audzēkņiem) reālas vai izdomātas problēmsituācijas aprakstu (rakstveidā vai mutvārdos). Skolēni (audzēkņi) meklē situācijas risinājumus, izspēlējot situāciju lomu spēlē (ja situācijas aprakstā skaidri definētas dalībnieku lomas) vai simulācijā (ja lomas situācijā ir nenoteiktas vai neviennozīmīgas). Metodi īstenojot, skolēni (audzēkņi) var veidot un izspēlēt iespējamos situācijas attīstības scenārijus, un saņemt atgriezenisko saiti no citiem skolēniem (audzēkņiem) un skolotāja.

Spēle
Noteiktu darbību kopums vēlamā rezultāta sasniegšanai, kam piemīt sacensības pazīmes, un kas ietver ne tikai prasmju un iemaņu mērķtiecīgu, noteikumiem atbilstošu izmantošanu, bet arī nejaušības elementus un brīvas interpretācijas, darbības un rīcības iespējas. Spēle veicina izziņas spēju, sadarbības prasmju un radošuma attīstību, un veicina spriedzes samazināšanos.

12. MĀRUPES VALSTS ĢIMNĀZIJAS KARJERAS IZGLĪTĪBAS ĪSTENOŠANAS PLĀNS 2026./2027. MĀCĪBU GADAM

Karjeras izglītība tiek īstenota, izmantojot dažādas darba organizācijas formas — mācību priekšmetu stundas, klases stundas, individuālās nodarbības, dažādus ārpusstundu pasākumus u.c.

Aktivitātes/pasākumi	Programmas realizēšanas iespējas 2026./2027.m.g.			Sasniedzamais rezultāts	Atbildīgie Pašvaldības struktūrvienībā Izglītības iestādē	Pieaicinātie Speciālisti/nozares profesionāļi	Resursi Domes Iestāžu Skolēnu Atbalstītāju
	sākumskola	pamatskola	vidus skola				
Pedagogu izglītošana karjeras vadības jautājumu iekļaušanā mācību stundu un ārpus stundu darbā							
Vebinārs pedagogiem karjeras konsultantiem - karjerizglītības aktualitātes mācību gadam, VIAA uzstādījumi, virzieni. Metodiskie ieteikumi sekmīgākai īstenošani izglītības iestādēs	x	x	x	Pedagogi-karjeras konsultanti ieguvuši uzdevumus mācību gadam karjeras attīstības abalsta īstenošanā.	Mārupes novada pašvaldības Izglītības dienesta koordinators VIAA	VIAA pārstāvji	Datortehnika, internets zoom pieslēgumam
Skolas karjeras izglītības programmas, Karjeras attītības atbalsta pasākumu plāna saskaņošana mācību gadam, pedagogu iepazīstināšana ar plānotajiem uzdevumiem gadam, pedagoga karjeras konsultanta individuālā darba plāna sastādīšana.	x	x	x	Pedagogi informēti par skolas mērķiem karjeras izglītības īstenošanai, par plānotajiem KAA pasākumiem, saņemti rīcības virzieni un norādījumi, plānojot mācību procesu.	Pedagogi- karjeras konsultanti	Koordinators	Semināra telpas
Skolas atbalsta personāla, administrācijas, pedagogu karjeras konsultantu, pedagogu, klases audzinātāju, koordinatora tikšanās, gatavošanās "Karjeras nedēļai 2026."	x	x	x	Pedagogi saņēmuši informāciju, metodiskos materiālus "Karjeras nedēļas 2026" pasākumu organizēšanai un norisei valstī, novadā, skolā.	Koordinators organizē tikšanos	Mārupes novada uzņēmumu pārstāvji, Uzņemējdarbības konsultants, darba devēju pārstāvji no dažādām nozarēm, Biznesa vēstniecības pārstāvji.	Semināra telpas

Darbs ar skolēnu „Karjeras portfolio”							
Portfolio sakārtošana: struktūras izveide, skolēnu personīgās izpētes plāna izveide, plānoto izpētes materiālu ievietošana. Digitālā karjeras portfolio veidošana (Karjeras izglītības nodarbībās, audzināšanas stundās, mācību priekšmetu stundās, Interešu izglītībā.)		**x**	**x**	Skolēni iesākuši veidot vai turpinājuši papildināt iepriekšējā gadā iesākto personīgo „Karjeras portfolio”.	Pedagogi – karjeras konsultanti (piedāvā portfolio paraugus un materiālus). Klašu audzinātāji. Mācību priekšmetu pedagogi		Pavairoti izdales materiāli Portfolio mapes – gan digitālās, gan papīra omāta. Datortehnikas resursi
Mācību priekšmetu tematisko jomu sasaiste ar noteiktām profesijām							
Karjeras izglītības sasaistīte ar jebkura mācību priekšmeta satura apguvi, īstenojot kompetenču pieejā balstītu mācību principus. (Visās mācību priekšmetu stundās, Interešu izglītībā).	x ar pedagoga palīdzību	x	x	Skolēni sasaistījuši konkrētā mācību priekšmetā apgūstamo saturu ar noteiktu profesiju darba prasībām, attīstītas karjeras vadības prasmes. Izglītojamais izzina, kādās nozarēs un profesijās var būt noderīgas mācību jomā iegūtās zināšanas, izpratne par savām interesēm un piemērotību noteiktām profesijām. Mācību priekšmetu skolotāji izveidojuši profesiju sarakstus saistībā ar konkrēta mācību priekšmeta apguvi.	Visu mācību priekšmetu skolotāji Pedagogs-karjeras konsultants sadarbojas ar 1.-12.klašu pedagogiem priekšmetu jomu ietvaros, identificējot karjeras vadības prasmes jaunajā kompetencēs balstītā saturā.		VIAA izstrādātais materiāls 100 metodikas karjeras attīstības atbalstam. Profesiju katalogs. Profesijupasaule.lv Augstskolu mājas lapas. Kompetenču centru mājas lapas. Skola2030 metodiskie materiāli. IT resursi Noformēšanas līdzekļi Mācību priekšmetu standarti. Profesiju standarts
Karjeras izglītības informatīvi - metodiskais centrs skolā							
Karjeras izglītības informatīvi – metodiskā centra papildināšana un tematiska sakārtošana	x	**x**	x	Pedagoga-karjeras konsultanta kabinetā 1-09.B ir izveidota informatīvi – metodiskā karjeras izglītības nodaļa. Skolas foajē regulāri tiek atjaunota informācija.	Bibliotekāri Pedagogi – karjeras konsultanti	Karjeras izglītības programmas veidotāji piedāvā metodisko bāzi	Karjeras grāmatas, informatīvie, metodiskie un izdales materiāli no izglītības izstādēm, mācību iestādēm u.c., Ēnošanā iegūtie materiāli, prezentācijas, filmas.

“Karjeras nedēļa 2026” sasaistē ar Valsts izglītības attīstības aģentūras vadlīnijām un organizētajiem pasākumiem							
Karjeras nedēļa - ikgadējs pasākumu cikls, kas aktualizē savlaicīgas un apzinātas tālākās izglītības un karjeras izvēles nozīmi veiksmīgas personiskās dzīves veidošanā. Tikšanās ar Mārupes skolu absolventiem - dažādu profesiju pārstāvjiem.	x	x	x	Skolēniem ir iespēja iepazīt un plānot savu nākotnes nodarbošanos, tikties ar dažādu profesiju pārstāvjiem, apmeklēt uzņēmumus un karjeras konsultācijas. Skolēni var piedalīties dažādās diskusijās, radošajās darbnīcās, konkursos un citos izglītojošos pasākumos.	Pedagogi – karjeras konsultanti Pedagogi Koordinators Uzņēmējdarbības konsultants	Lektors – karjeras vadības jautājumu speciālists. Mārupes skolu absolventi, vecāki, nevalstisko organizāciju pārstāvji, uzņēmumu un tālākizglītības pārstāvji.	VIAA mājas lapa, prezentācijas. Plakāti, spēles, metodiskie materiāli Tikšanās telpas Transports Darbnīcu telpas, ceļvedis darbnīcu atrašanai. Atbalstītāju/ sponsoru materiāli darbnīcām
Karjeras nedēļa ar saukli “Enerģija mūsu dzīvē” klases stundās, mācību stundās, ārpusklases pasākumos un interešu izglītībā. 5.oktobris- ELEKTROENERĢIJA ūdens, saule, vējš; atjaunojamā enerģija 6.oktobris- BIOENERĢIJA transportā, lauksaimniecībā u.c; neatjaunojamā enerģija 7.oktobris- SILTUMA UN KODOLENERĢIJA fosilais kurināmais, ģeotermālā, biomasas enerģija, atomenerģija, kodolmedicīna 8.oktobris- GAISMAS UN SKAŅAS ENERĢIJA radošajās industrijās; gaismas un skaņas tehnoloģijas 9.oktobris- ENERĢIJA MANĪ pārtika, kustība, psiholoģiskā enerģija.	x	x	x	Klases stundās un audzinātāju rītos, ka arī mācību stundās skolotāji kopā ar skolēniem pie atbilstošās mācību tēmas apgūšanas diskutē, pārrunā par enerģiju, tās lomu un veidiem dažādās nozarēs un profesijās.	Klašu audzinātāji Māc.priekšmetu skolotāji Pedagogi-karjeras konsultanti	Vecāki – dažādu nozaru profesionāļi	Mācību telpas, projektori VIAA izstrādāti reursi (mācību stundu prezentācijas, konkursi, afišas u.c.)
Viktorīna vidusskolēniem			x	Skolēni, piedaloties viktorīnā, parbauda savas zināšanas un prasmes.	Pedagogi – karjeras konsultanti Pedagogi	Diskusijas dalībnieki.	Klašu telpas.

Karjeras konsultēšana							
Skolēnu individuālās, grupu un ģimeņu karjeras konsultācijas.		**x**	**x**	Skolēniem ir iespēja saņemt individuālās karjeras konsultācijas, karjeras konsultācijas skolēnu grupā. Topošie absolventi guvuši atbalstu karjeras izvēles procesā: • Sagatavot kvalitatīvu CV un motivācijas vēstuli. • Izvēlēties personībai piemērotāko profesiju. • Izvēlēties piemērotāko studiju programmu un augstskolu. • Plānot tālākizglītības ceļu.	Koordinators Pedagogi – karjeras konsultanti	Profesionāli karjeras konsultanti	Atalgojums pieaicinātiem konsultantiem
Vecāku konsultēšana skolēnu karjeras atbalstā		**x**	**x**	Skolēnu vecākiem ir iespēja saņemt karjeras konsultācijas saistībā ar savu bērnu.	Koordinators Pedagogi – karjeras konsultanti	Profesionāli karjeras konsultanti	Atalgojums pieaicinātiem konsultantiem
Skolēnu personības izzināšana							
Skolēnu dotumu, spēju, stipro pušu noteikšana karjeras izglītības nodarbībās, mācību stundās, interešu izglītībā	**x**	**x**	**x**	Skolēni attīstījuši prasmes sevis izpētē (savas intereses, vēlmes, prasmes, talantus), iesaistot klases biedrus, skolotājus, ģimenes locekļus u.c.	Pedagogi – karjeras konsultanti virza pedagoģiskā personāla darbību, piedāvājot karjeras izglītības materiālus un darba lapas	Skolas atbalsta personāls Karjeras speciālisti	Pavairoti materiāli izglītības iestādēs
Vecāku izglītošana							
Nodarbības 9.klašu vecāku sapulču ietvaros „Kā plānot mana bērna nākotnes karjeru – kā palīdzēt?		**X**	**X**	Vecākiem ir izpratne par viņu lomu savu bērnu nākotnes plānošanā, savu bērnu interešu izzināšanā.Vecāki ir iepazīstināti, kā līdzdarboties savu bērnu karjeras veidošanā, sniedzot vislabāko atbalstu, uzzina informāciju par resursiem tālāko izglītības iestāžu un profesiju izpētē, pašizpētē.	Pedagogs – karjeras konsultants, MVģ administrācijas pārstāvji	Karjeras atbalsta speciālisti	Semināra telpas, projektors, dators

Praktiska nodarbība 6.-8.klašu vecākiem "Jēgpilns kopā pavadīts laiks veiksmīgai bērna nākotnes karjerai"		**X**		Vecāki zina par jēgpilna kopā pavadīta laika nozīmi sava bērna nākotnes karjeras attīstībā, pozitīvas uzvedības un mācību motivācijas veicināšanā. Nodarbības laikā vecāki praktiski vingrinās sava bērna stipro pušu un talantu noteikšanā, jēgpilna kopā pavadīta laika plānošanā.	Pedagogs – karjeras konsultants, sociālais pedagogs	Atbalsta jomas speciālisti	Aktu zāle, projektors, dators, izdales materiāli
Darba pasaules izzināšana							
Tematiskas nodarbības par profesiju daudzveidību. Virtuālā „ēnošana" karjeras portālā www.profesijupasaule.lv Mācību ekskursijas uz darbavietām.	**x**	**x**	**x**	Skolēni paplašinājuši priekšstatu par profesiju daudzveidību, par darba vidi, nepieciešamo aprīkojumu un darba instrumentiem.	Pedagogi – karjeras konsultanti Klašu audzinātāji Priekšmetu skolotāji Pulciņu vadītāji	Dažādu uzņēmumu un iestāžu darbinieki, tai skaitā, vecāki	IT resursi, uzskates līdzekļi Ekskursiju nodrošinājums
Darba birža - tikšanās ar uzņēmumu pārstāvjiem Mārupes novada uzņēmumiem un NVA darbam vasaras periodā skolēniem		**x**	**x**	Darba biržas ietvaros apmeklētājiem tiek piedāvāta iespēja vienuviet personīgi tikties ar Mārupes un citu novadu uzņēmumiem, uzzināt par brīvajām vakancēm, uz vietas piedalīties darba intervijās. Jaunieši iegūs informāciju par dažādu nozaru uzņēmumu darbības specifiku un prasībām darba tirgū. Pieejamas NVA apkopotās aktuālās vakances	Koordinators Karjeras konsultanti, Pedagogi, Uzņēmējdarbības attīstības konsultants	NVAp ārstāvji Uzņēmēji Darba devēji	Piemērotas telpas
Dažādu profesiju pārstāvji viesojas skolā meistarklasēs, sniedzot skolēniem iespēju, praktiski darbojoties, iepazīt dažādas profesijas.	**x**	**x**	**x**	Skolēniem ir iespēja, praktiski darbojoties, iepazīt dažādas profesijas, uzdot jautājumus par konkrēto profesiju, kā arī izmēģināt savas prasmes konkrētā jomā.	Pedagogi – karjeras konsultanti Klašu audzinātāji Pulciņu vadītāji	Profesiju pārstāvji	

Ēnošana sasaistē ar valstī organizētajām aktivitātēm							
Ēnošana dažādās darbavietās, tai skaitā Mārupes novadā un Domē, skolēnu vecāku darbavietās. Foto, video veidošana Profesiju aprakstu veidošana Pieteikšanās www.enudiena.lv	x Pēc izvēles	x	x	Skolēni guvuši priekšstatu par dažādu uzņēmumu darba vidi, darbinieku pienākumiem un profesijām atbilstošo izglītību	Koordinators koordinē skolotāju darbību, piedāvājot "ēnošanas" veidlapas, anketas, interviju materiālus	Dažādi speciālisti savās darbavietās, tai skaitā, skolēnu vecāki, Mārupes pašvaldībā strādājošie	'Ēnošanas" izdales materiāli Ceļa izdevumi
Uzskates materiālu (kolāžu, plakātu, video u.c.) veidošana par dažādām profesijām (paredzēti ievietošanai skolas bibliotēkā, mājas lapā, vienotā Mārupes skolu virtuālā vidē)	x	x	x	Skolēni apguvuši prasmes veidot dažādus uzskates materiālus, intervēt profesionāļus, atspoguļot savu Ēnu dienas pieredzi.	Klašu audzinātāji Informātikas skolotāji Pulciņu vadītāji	Vecāki	Materiāli prezentāciju un kolāžu veidošanai, interviju lapas
Darbs E – vidē							
E-vides izmantošana skolēnu pašizpētē, strādājot karjeras portālos (testu/uzdevumu/ darba lapu u.c. izpilde)Digitālā karjeras portfolio veidošana		x	x	Skolēni papildinājuši prasmes lietot e-vidi sevis izpētē	Pedagogi – karjeras konsultanti piedāvā interneta resursus Klašu audzinātāji Priekšmetu skolotāji	Skolu psihologi	Interneta resursi Datortehnikas resursi
E- vides izmantošana izglītības iestāžu, uzņēmumu mājas lapu izpētē, tai skaitā, par izglītības un darba iespējām ārvalstīs (sasaistē ar skolas mācību priekšmetu tematiskajām jomām)		x	x	Skolēni papildinājuši prasmes lietot e-vidi tālākizglītības un darba tirgus izpētē Latvijā un citviet pasaulē	Pedagogi – karjeras konsultanti piedāvā interneta adreses Klašu audzinātāji Priekšmetu skolotāji Bibliotekāri	IT nozares speciālisti	Interneta resursi Datortehnikas resursi video, mācību filmas
Izstāde „Skola 2027"							
Ārpusstundu pasākums-izstādes apmeklējums, interaktīvas augstskolu prezentācijas, studiju programmu informatīvo materiālu ieguve.		x	x	Skolēni papildinājuši zināšanas par tālākizglītības iespējām Latvijā un ārzemēs, par darba iespējām ar attiecīgo izglītību.	Koordinators organizē Pedagogi – karjeras konsultanti Klašu audzinātāji	Augstskolu karjeras centru speciālisti Mārupes skolu absolventi, studenti	Izstādes telpas
Izstāde „Skills 2027"							
Ārpusstundu pasākums - nacionālais jauno profesionāļu meistarības konkurss SkillsLatvia 2027.		**x**	**x**	Skolēni ir iepazinuši profesijas, izmēģinājuši prasmes, izpētījuši karjeras iespējas, iegūstot profesionālo izglītību.	Koordinators organizē Pedagogi – karjeras konsultanti Klašu audzinātāji	Profesionālo skolu pārstāvji	Izstādes telpas

LITERATŪRA

1. EMKAPT, (2013). **EMKAPT karjeras atbalsta glosārijs**. Rīga. Pieejams https://euroguidance.viaa.gov.lv/mod/book/view.php?id=64&chapterid=1052
2. EMKAPT, (2015). **Vadlīnijas mūžilga karjeras atbalsta politikas un sistēmu izveidei: pamatnosacījumi ES un Eiropas Komisijai.** Rīga.
3. European Comission, (2021). **European Skills Agenda for Sustainable Competitiveness, Social Fairness and Resilience.** Pieejams https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=89&furt%20herNews=yes&langId=en&newsId=9723
4. Grozījumi Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumos Nr. 747 **"Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem"** pieejams https://likumi.lv/ta/id/351493-grozijumi-ministru-kabineta-2018-gada-27-novembra-noteikumos-nr-747-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizgl...
5. Grozījumi Ministru kabineta 2019. gada 3. septembra noteikumos Nr. 416 **"Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem"** pieejams https://likumi.lv/ta/id/344783-grozijumi-ministru-kabineta-2019-gada-3-septembra-noteikumos-nr-416-noteikumi-par-valsts-visparejas-videjas-izglitibas-standart...
6. Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 7. jūnija noteikumos Nr. 359 "**Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.5. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" īstenošanas noteikumi**" pieejams https://likumi.lv/ta/id/335926-grozijumi-ministru-kabineta-2016-gada-7-junija-noteikumos-nr-359-darbibas-programmas-izaugsme-un-nodarbinatiba-8-3-5-specifiska...
7. **Mārupes Valsts ģimnāzijas attīstības plāns 2024.-2027..gadam** pieejams https://marupe.edu.lv/wp-content/uploads/2024/11/Attistibas_plans_2024_2027.pdf
8. Ministru kabineta 2024.gada 4.jūnija noteikumi Nr. 325 **"Vispārējās izglītības un profesionālās izglītības iestāžu akreditācijas un to vadītāju profesionālās darbības novērtēšanas kārtība**". Pieejams https://likumi.lv/ta/id/352674-visparejas-izglitibas-un-profesionalas-izglitibas-iestazu-akreditacijas-un-to-vaditaju-profesionalas-darbibas-novertesanas-kartiba

9. IKVD, (2020). **Izglītības iestādes darbības, izglītības programmas īstenošanas un izglītības iestādes vadītāja profesionālās darbības kvalitātes vērtēšanas metodika**. Pieejams https://www.ikvd.gov.lv/lv/jaunums/apstiprinata-jauna-akreditacijas-metodika-un-kvalitatesvertesanas-limenu-apraksti
10. LKAAA, (2024). **Latvijas karjeras konsultantu profesionālās ētikas kodekss**. Pieejams http://www.lkaaa.lv/sites/default/files/uploads/etikas_kodekss.pdf
11. LR Saeima, (1998). **Izglītības likums.** Pieejams http://likumi.lv/ta/id/50759-izglitibas-likums
12. LR MK, (2011). **Noteikumi par pedagogu profesiju un amatu sarakstu**. Pieejams https://likumi.lv/ta/id/229913-noteikumi-par-pedagogu-profesiju-un-amatu-sarakstu
13. LR MK, (2018). **MK noteikumi Nr. 569 "Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību"**. Pieejams https://likumi.lv/ta/id/301572-noteikumi-par-pedagogiem-nepieciesamo-izglitibu-un-profesionalokvalifikaciju-un-pedagogu-profesionalas-kompetences-pilnveides
14. **Nacionālā izglītības iespēju datubāze.** Pieejams https://niid.lv/
15. OECD (2020). **OECD Skills Strategy Implementation Guidance for Latvia**. Pieejams https://www.oecd.org/latvia/oecd-skills-strategy-implementation-guidance-for-latvia-ebc98a53-en.htm
16. **Profesiju Pasaule** https://www.profesijupasaule.lv/
17. Skola2030, (2020). **Vai pilnveidotajā mācību saturā atsevišķi definēta arī karjeras izglītība?** Pieejams https://www.skola2030.lv/lv/biezak-uzdotie-jautajumi#vai-pilnveidotaja-macibu-saturaatseviski-defineta-ari-karjeras-izglitiba
18. Skola2030, (2021). **Lomas skolā pilnveidotā mācību satura īstenošanai.** Pieejams https://www.skola2030.lv/lv/jaunumi/blogs/lomas-skola-pilnveidota-macibu-satura-istenosanai
19. **Valsts izglītības attīstības aģentūra** https://www.viaa.gov.lv/lv/darbibas-virzieni-karjeras-atbalsts
20. VISC, (2011). **Karjeras konsultanta profesijas standarts**. Pieejams https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/ps0367.pdf